

Artur Hazelius' grafsättning.

Då stoftet af den man, hvars lifsverk bär Nordiska museets namn, en försommarafton jordfästes, var ej den plats utsedd, där hans graf skulle redas. Grafkoret invid Östermalms kyrka upplät

Bild 1 (se ofvan) framställer Artur Hazelius' gravvård.

en tillfällig hvilostad, i hvilken den bortgångne fosterlandsvännens kista blef stående året ut och in på det nästa.

En undangömd plats å Skansen i skogsbrynet öster om Hällestadstapel, i hvars närhet enligt Hazelius' plan framdeles skall resa sig någon för vårt land karakteristisk äldre kyrkobyggnad, ansågs bäst skickad till hviloplats för den, som i lifvet hålst drog sig undan människovimlet. Tillstånd söktes och erhöles att här få reda Artur Hazelius' graf.¹

Sedan platsen blifvit utlagd, sprängdes i bärget under jordytan en grafkammare, afsedd att mottaga den dödes stoft. Öfver och rundt om det hela uppkastades en jordkulle. Denne, som aftecknar sig mot en bakgrund af furor och unga ekar, kröntes af en väldig, ur granitbärget kilad häll i form af en bautasten, å hvilken under ett kors på röd botten inristades den dödes namn, födelse- och dödsår.²

Grafvens ordnande kräfde tid. Först den 4 februari 1902 stod hon redo. Tidigt denna dag hade sonen från grafkoret i staden fört kistan till planen framför Hällestadstapel. Ännu täckt af den svenska flagga, med hvilken hon vid jordfästningen varit hölj, sattes kistan här å en af granar och enar omgifven katafalk samt pryddes af kärleksfulla händer med friska blommor, som ersatte vårens vissnade minnesgärder.

Grafsättningen var utsatt till förmiddagen. Snön föll tung. Genom de täta flingorna lyste från klockstapel en silfverstjärna öfver mäktiga, af svart flor omgifna granriskransar. Flaggor vajade på half stång öfver Skansens hvita marker.

Omkring kl. 11 samlades den afidnes anhöriga, Nordiska museets styrelse och tjänsteinnehafvare samt öfriga personal jämte ett mindre antal särskildt inbjudna framför grafkammaren, hvars dörrar voro öppna. Vid grafven stodo kullorna i sina vackra sorgdräkter. Från stapeln ljöd nu psalmen 484. Pastor primarius Håhl förrättade, då psalmen förklingat, den föreskrifna invigningen.

Sedan de vid akten biträdande prästerna enligt ritualen läst hvar sina bibelord, förklarades grafven redo att mottaga den döde. Under tonerna af en sorgmarsch lyftes kistan från katafalken och

¹ K. m:ts resolution den 7 juni 1901.

² Hela grafanordningen gjordes efter ritning och anvisning af arkitekten G. Améen.

bars af Skansens arbetsförmän till platsen framför grafkullen. Från Nordiska museets styrelse och amanuenser nedlades två lagerkransar, hvarvid af byråchefen V. Almquist yttrades följande minnesord:

Så bringa vi dig vårt sista farväl, vördade vän. Nu skall om dig klippans dörr slutas, men öppen står porten till fosterlandets tempel, där ditt minne lever.

Vi fingo vara dig nära i lifvet. »Käre broder», så ljöd din hälsning till oss; och vi följde dig, ty vi kände din kärleks makt, och vi litade till din skarpa blick. Blicken har slocknat, men kärleken till ditt verk lever. Vi, som efter dig fingo dess vård oss anförtrodd, veta visst, att endast det växer starkt, som växer fritt. Fritt skall ditt verk växa till den gestalt, du ville; ty du göt däri din ande.

Du älskade lifvet i de åldriga gårdarna, furuskogens djupa toner och björkhagens dallrande sus, du älskade folkets lekar och dansar och sånger, landet och sederna, som fostrat oss. Det alt ville du samla i en lefvande bild. Nu lever den bilden omkring oss. Här under Skansens furor och björkar, ibland dess åldriga gårdar, bland dess lekar och sånger hvile du lycklig och lugn! Hvila under skyn, som nu breder sin hvita snö öfver de vägar, du banat, hvila under din egen himmels blåa duk, under de gula strålarna af den sol, som hvarje vår låter häggar och syrener blomma i ditt rike, fågelsången vakna kring din kulle. Så länge den store stenen står med ditt namn i det röda bandet, så länge skola också här fosterlandets minnen frisas, dådkraft väckas och ädla känslor manas fram. Aldrig må ditt namn dö, aldrig Skansens klockor tystna, klockorna som, hvar gång de ringa till de dödes ära, också sjunga tacksägelsen öfver dig!

Vi tacka dig för alt hvad du gaf, för fädernas minnen, för sunda sinnen och hjärtats eld, för stora tankar hos kommande släkten. Son, syskon, anförvandter, vänner och hjälpare i mödan bringa dig nu sitt sista farväl. Död, lever du ibland oss, älskad, vördad.

Kistan ställdes sedan i grafkammarens midt, höljd af den flagga, som den bortgångne så högt hållit i ära. Välsignelsen lystes till sist öfver grafven, minnesverser upplästes och kransar nedlades från Uppsala studentkår, från den afidnes finska vänner,¹ från Finska fornminnesföreningen och Tekniska högskolan i Stockholm. Slutligen frambar Skansens personal en blomstergård.

Sedan den dödes son stängt grafkammarens dörrar, afslutades den högtidliga akten under tonerna af Griegs Aases död.

¹ Professorerna O. Donner, J. E. Aspelin, A. O. Freundenthal, E. G. Palmén, C. G. Nyström, R. Tigerstedt och V. Söderhjelm samt doktorerna Th. Schvindt, A. O. Heikel och Hj. Appelgren.